

Stand van zaken monitoring middelengebruik Groningers

Dit memo geeft een antwoord op de toezegging '2022-336 zal bij de GGD de vraag stellen over de mogelijkheden tot monitoring van middelengebruik'. Dit memo geeft inzicht in de huidige monitoring van middelengebruik en geeft een update over de ontwikkelingen rondom het Convenant verantwoord middelengebruik en het Convenant veilig uitgaan.

Monitoring middelengebruik door GGD Groningen

Vanuit de Wet Publieke Gezondheid is de GGD verplicht om de gezondheidstoestand van volwassenen en jongeren te monitoren. GGD Groningen gebruikt drie 'gezondheidsmonitors' om middelengebruik onder volwassenen en ouderen, jongvolwassenen en jongeren te meten.

Als gevolg van de Coronapandemie voert de GGD voor iedere monitor een extra meting uit. Voor de eerste twee monitoren heeft de meting in 2022 plaatsgevonden, voor de derde monitor in 2021. Naast de monitoring door de GGD, meet de gemeente middelengebruik op gebieds- en wijkniveau via het Wijkkompas. Op basis van de Wijkenquête 2018 brengt het Wijkkompas alcohol-, tabaks- en cannabisgebruik binnen de gemeente in beeld.

1. Hoe monitort de GGD middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen?

De GGD meet middelengebruik onder deze groepen door middel van twee monitoren: de Gezondheidsmonitor Jeugd en de Gezondheidsmonitor jongvolwassenen. Eerstgenoemde heeft als doelgroep 12 tot 18-jarigen, de tweede op 16 tot 25-jarigen. De vragenlijsten zijn gericht op het sociale, mentale en fysieke welzijn van de jongeren. Middelengebruik is daarbinnen een van de onderwerpen waar de GGD naar vraagt.

Normaal gesproken zet de GGD de Gezondheidsmonitor jeugd één keer per vier jaar uit, waarbij de laatste meting in 2019 was. Naar aanleiding van Corona heeft de GGD een extra meting gedaan in 2021. De monitor is afgenomen op scholen met leerlingen uit klas 2 en 4. De resultaten van de jeugdmonitor zijn dit jaar gepubliceerd. Deze bespreken we in de volgende paragraaf. De Gezondheidsmonitor jongvolwassenen is in het najaar van 2022 voor het eerst afgenomen, voortkomend uit de behoefte om de gezondheid van deze doelgroep beter in beeld te krijgen. De resultaten van die monitor worden medio 2023 verwacht.

2. Wat zijn de gevolgen van Corona op middelengebruik?

Momenteel zijn alleen de resultaten van de Corona gezondheidsmonitor jeugd (12 tot 18 jaar) gepubliceerd. Deze monitor meet het alcohol-, cannabis- en tabaksgebruik onder de jeugd. Bijlage 1 vergelijkt de resultaten van de monitor in 2019 en 2021. De duiding van de resultaten ziet er als volgt uit.

1. Algemeen. Vergeleken met het landelijke gemiddelde is de trend wat betreft middelengebruik positiever in de gemeente Groningen.
2. Alcohol. De cijfers in de gemeente Groningen zijn positiever dan de landelijke cijfers. Het percentage jongeren dat wel eens of ooit gedronken heeft, aangeschoten of dronken is geweest, is in de gemeente flink afgenomen. Landelijk is dit niet zo. Daartegenover staat dat het bingedrinken in de gemeente is toegenomen. Landelijk zien we een vergelijkbare trend.
3. Tabakgebruik. De landelijke cijfers zijn weinig veranderd, terwijl in de gemeente Groningen jongeren aanmerkelijk minder zijn gaan roken. Dit zien we terug in het percentage jongeren dat ooit rookte en dagelijks rookte. Alleen het percentage Groningse jongeren dat wekelijks rookt is toegenomen, terwijl deze trend landelijk en regionaal minder te zien is.
4. Cannabisgebruik. Ook hier doet Groningen het beter dan de rest van Nederland. Het percentage jongeren dat ooit wiet rookte is afgenomen en het percentage dat afgelopen vier weken wiet rookte is stabiel. Landelijk zijn beide cijfers stabiel.

Twee andere monitoren meten eveneens middelengebruik – en de gevolgen van Corona – onder de bevolking: Gezondheidsmonitor jongvolwassenen Corona (zie de vorige paragraaf) en de Corona gezondheidsmonitor volwassenen. De GGD verwacht de resultaten van deze monitoren medio 2023 te publiceren.

3. In hoeverre heeft de GGD naast alcohol-, tabaks- en cannabisgebruik ook inzicht in het gebruik van andere (hard)drugs?

Momenteel richt de Gezondheidsmonitor jongvolwassenen zich ook op de monitoring van andere middelen dan alcohol, tabak en cannabis. In de vragenlijst wordt jongvolwassenen gevraagd of zij ooit wel eens andere drugs hebben gebruikt en of zij de afgelopen vier weken deze drugs hebben genomen. Op deze manier kunnen de resultaten van het onlangs gepubliceerde rioolwateronderzoek, waar de raad onlangs over geïnformeerd is, beter geduid worden per doelgroep. De monitor richt zich niet alleen op de algemene gezondheid van jongeren, maar ook op de gevolgen van Corona op hun sociale, mentale en fysieke welzijn. Gemeenten kunnen de uitkomsten van deze monitor gebruiken als startpunt voor beleid, ook als het gaat om middelengebruik. De resultaten van deze monitor worden medio 2023 gepubliceerd.

Convenant verantwoord alcoholgebruik en Convenant veilig uitgaan

Op dit moment wordt samen met de hoger onderwijsinstellingen en studentenverenigingen bekeken welk vervolg er gegeven kan worden aan het Convenant verantwoord alcoholgebruik, dat na drie jaar is afgelopen. Vanuit Openbare Orde & Veiligheid kijken we breder dan alcoholgebruik, omdat er veel meer zaken spelen die de gezondheid van studenten beïnvloeden, zoals drugsgebruik. Het college heeft de raad eind 2021 per brief en dit jaar verschillende keren mondeling geïnformeerd over de noodzaak van een bredere cultuurverandering binnen studentenverenigingen.

Daarnaast is de raad in september 2022 geïnformeerd over het inmiddels ondertekende vernieuwde Convenant veilig uitgaan. In het convenant zijn afspraken en inspanningen tussen de gemeente, de politie, de veiligheidsregio, KHN Groningen en horecabedrijven gemaakt over een veilig en verantwoord uitgaansklimaat. In dit convenant ligt de nadruk ook op middelengebruik, seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag.

Conclusie

De GGD heeft met de huidige monitoringsinstrumenten zicht op middelengebruik onder verschillende lagen van de bevolking, waarbij specifieke aandacht is jongvolwassenen en jongeren. De Corona gezondheidsmonitor 2022 en de Gezondheidsmonitor jongvolwassenen 2022 meten dit jaar wat de gevolgen zijn van de pandemie op het gebruik van middelen. Via laatstgenoemde monitor krijgt de gemeente Groningen eveneens inzicht in het gebruik van soft- & harddrugs naast cannabis. Tot slot zet het college met de vernieuwing van het Convenant veilig uitgaan nadrukkelijk in op een veiligere en gezondere studententijd, waarbij naast alcoholgebruik ook afspraken zijn en worden gemaakt over mentale gezondheid, seksuele intimidatie en drugsgebruik onder studenten.

Het advies is om geen aanvullende monitoringsinstrumenten in te zetten om middelengebruik te meten. Hiervoor gelden de volgende argumenten.

1. De monitoring van middelengebruik is momenteel al omvangrijk. De GGD zet drie monitoringsinstrumenten in. Daarnaast biedt het Wijkkompas inzicht in het gebruik van alcohol, tabak en cannabis in de Groningse gebieden en wijken.
2. De Gezondheidsmonitor jongvolwassenen brengt naast alcohol- en tabaksgebruik ook het gebruik van hard- en softdrugs in kaart.
3. Uitbreiding van monitoring door de GGD betekent dat meer capaciteit en budget vanuit publieke gezondheid en de GGD nodig is. We adviseren om (beleids)capaciteit en aanvullend budget in te zetten op preventie en handhaving van middelengebruik in plaats van op extra monitoring. Dit levert immers een directe bijdrage aan het terugdringen van middelengebruik.

Bijlage 1: vergelijking middelengebruik 12 tot 18-jarigen in 2019 en 2021

Alcoholgebruik %	<i>Nederland 2019</i>	Nederland 2021	<i>GGD Groningen 2019</i>	GGD Groningen 2021	<i>Gemeente Groningen 2019</i>	Gemeente Groningen 2021
Alcohol (ooit) heel glas of meer	31,5	31,0	38,7	36,0	33,0	29,2
Alcohol (ooit) slokjes of heel glas	51,7	52,9	64,2	59,5	60,2	52,8
Afgelopen 4 weken een of meer glazen	26,4	29,0	29,7	33,3	23,6	25,3
Afgelopen 4 weken 5 of meer glazen bij één gelegenheid	18,4	19,7	21,8	22,6	16,3	16,6
Ooit dronken of aangeschoten	24,0	23,0	27,9	25,8	24,9	22,2
Afgelopen 4 weken dronken of aangeschoten	13,0	14,5	14,5	16,9	12,4	13,3

Tabaksgebruik %	<i>Nederland 2019</i>	Nederland 2021	<i>GGD Groningen 2019</i>	GGD Groningen 2021	<i>Gemeente Groningen 2019</i>	Gemeente Groningen 2021
Roken (ooit) paar trekjes/hele sigaret	16,1	15,7	22,2	20,3	21,4	17,6
Roken (ooit) hele sigaret of meer	9,5	9,3	14,5	12,2	12,6	10,0
Roken dagelijks	2,5	2,5	4,0	3,1	3,5	2,4
Reken wekelijks	4,0	4,3	6,2	5,5	5,1	6,4

Cannabisgebruik %	<i>Nederland 2019</i>	Nederland 2021	<i>GGD Groningen 2019</i>	GGD Groningen 2021	<i>Gemeente Groningen 2019</i>	Gemeente Groningen 2021
Wiet/hasj ooit gebruikt	8,6	8,2	12,5	11,1	14,9	12,4
Wiet/hasj in laatste 4 weken gebruikt	4,1	4,4	5,8	6,1	7,4	7,4

Rood = meer dan 1% toegenomen

Oranje = maximaal 1% toegenomen of afgenomen

Groen = meer dan 1% afgenomen